AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY ČESKÉ REPUBLIKY

Újma za zákaz použití rodenticidů na orné půdě – návod pro žadatele

Novela vyhlášky č. 432/2005 Sb., která vešla v platnost 1. 1. 2023, zavádí nový titul: náhradu újmy vzniklou omezením zemědělského hospodaření v důsledku **zákazu použití rodenticidů na orné půdě**.
Obecně platí, že žádosti o náhradu újmy lze podávat na regionálních pracovištích AOPK ČR a správách národních parků nejpozději **do 31. března roku následujícího po roce, v němž újma vznikla** (jde o fyzické doručení na příslušné pracoviště, v daném případě nepostačuje podání zásilky na České poště nebo u jiného doručitele; nebo musí být žádost doručena do půlnoci do datové schránky příslušného pracoviště). Žádost není možné podat dříve, než újma vznikla. Standardně je újma posuzována do šesti měsíců od podání žádosti.

Výše náhrady újmy vzniklé v důsledku zákazu použití rodenticidů na orné půdě se vypočte podle vzorce $\mathbf{N^{Z4} = D^Z \times p}$, kde
$\mathbf{N^{Z4}}$ = roční náhrada újmy vzniklé v důsledku zákazu použití rodenticidů na orné půdě **v Kč**,
$\mathbf{D^Z}$ = sazba náhrady za zákaz použití rodenticidů **v Kč/ha/rok**, stanovená podle procentuální míry poškození porostu na orné půdě dle ustanovení přílohy č. 3 vyhlášky č. 432/2005 Sb. ve spojení s aktuálním Věstníkem Ministerstva životního prostředí (Věstníky MŽP),
p = plocha pozemku **v ha**, na který žadatel uplatňuje náhradu újmy, s přesností na dvě desetinná místa.

Paušální sazba D^Z je odstupňována podle stupně poškození porostu hrabošem takto:

Míra poškození porostu [%]	**Sazba pro újmu za rok 2026** (termín podání žádosti do 31.3.2027)
<10	$D^Z = 0$
⟨10; <20⟩	$D^Z = 2\ 400$
⟨20; <30⟩	$D^Z = 4\ 900$
⟨30; <40⟩	$D^Z = 7\ 300$
⟨40; <50⟩	$D^Z = 9\ 700$
⟨50; <60⟩	$D^Z = 12\ 100$
⟨60; <70⟩	$D^Z = 14\ 600$
⟨70; <80⟩	$D^Z = 17\ 000$
80-100	$D^Z = 24\ 300$

Pokud došlo k úplnému zničení porostu v časné fázi, jeho zaorání a následnému využití stejné plochy k pěstování další plodiny, nepoužije se výše uvedený paušál, ale je možno žádat náhradu na úrovni vynaložených (a zmařených) nákladů do doby zničení porostu podle vyhlášky, bodu m) jako mimořádná nebo nákladově náročnější opatření. Náklady je třeba doložit, újmu mít zdokumentovanou.

Kde lze uplatňovat náhradu?
Na území, která jsou biotopem zvláště chráněných druhů (dále jen „ZCHD“). Indikativní vymezení biotopu vybraných ZCHD, které jsou dotčeny aplikací rodenticidů (křeček polní, sysel obecný, sýček obecný, sova pálená) je zveřejněno na agenturním GIS serveru. V biotopu těchto i dalších ZCHD, citlivých na aplikaci rodenticidů není možná jakákoli forma aplikace rodenticidů. Výjimkou je možná aplikace v období zimního spánku u syslů. Použití rodenticidů v biotopu zvláště chráněných druhů živočichů by bylo možné jen na základě výjimky povolené místně příslušným orgánem ochrany přírody.

Pro účel náhrady újmy lze uznat bez doložení dalších podkladů jen ty části DPB, kde dojde ke shodě při prostorovém proložení s plochou biotopu výše uvedených ZCHD. Pro vymezení plochy zákonného omezení jsou na webu Náhrada újmy AOPK ČR ke stažení i jednotlivé GIS vrstvy uvedených druhů. K uplatnění újmy na zbývající část DPB, kde není průnik s vrstvou biotopu ZCHD, je nutné doložení prokázaného aktivního výskytu ZCHD na předmětné části DPB.

Co má žádost u náhrady újmy v důsledku zákazu použití rodenticidů na orné půdě obsahovat?

- Vyplněný formulář v příloze 2 vyhlášky (žádost o náhradu), nebo je nutné identifikovat žadatele v souladu s § 4 vyhlášky.
- Čestné prohlášení k vlastnickému vztahu k předmětným pozemkům – viz vzor Příloha č. 1 vyhlášky.
- Pokud žadatel nevlastní pozemky sám a jeho podíl netvoří nadpoloviční část, je potřeba přiložit plné moci od zbylých spoluvlastníků.
- Osoba oprávněná k užívání pozemku na základě jiného odvozeného smluvního vztahu typicky podpachtýř, není osobou oprávněnou žádat o náhradu. Může pouze zastupovat oprávněného žadatele tj. vlastníka nebo nájemce (pachtýře) na základě plné moci k zastupování ve věci uplatnění nároku na náhradu. Plná moc by měla obsahovat i souhlas vlastníka pozemku, nájemce (pachtýře) s vyplacením náhrady na účet uvedený v žádosti.
- Seznam pozemků dle katastru nemovitostí obsahující katastrální území, druh, rozlohu (v hektarech zaokrouhlenou na dvě desetinná místa) a parcelní číslo pozemku, na který je náhrada újmy uplatňována. Součástí žádosti o tuto náhradu mohou být jen pozemky vedené v katastru nemovitostí jako druh pozemku orná půda.
- Čestné prohlášení o tom, že nebyla poskytnuta částka z veřejných prostředků formou dotace, příspěvku nebo kompenzace na účel odpovídající omezení, na které žadatel uplatňuje náhradu.
- Potvrzení ÚKZÚZ, že na dotčených pozemcích byl v době poškození porostu a vzniku újmy překročen práh škodlivosti výskytu hraboše polního. Pokud je poškození pro danou lokalitu a časové období zřejmé z mapy aktuálního výskytu hraboše nebo z přehledu na portálu ÚKZÚZ (Info o aktuálním výskytu hraboše), stačí žadatelem doložit odkaz na tento zdroj.
- Potvrzení či posudek nezávislé odborné autority, že poškození porostů způsobil hraboš a že vzniklo v procentním rozsahu uváděném žadatelem u jednotlivých pozemků. Posudek musí být zpracován ještě před sklizní či zaoráním ploch. Za nezávislou odbornou autoritu je považován akreditovaný zemědělský poradce, zemědělská akademická instituce, pojišťovna, apod. Nemusí jím tedy být soudní znalec, ale také jím nemůže být přímo žadatel (i kdyby byl např. akreditovaným zemědělským poradcem).
- Fotodokumentace v potřebné podrobnosti a kvalitě tak, aby byla dostatečně průkazná pro potvrzení míry poškození na všech předmětných pozemcích (fotomateriál zobrazující plochu komplexně, bez pochyb o datu a lokalizaci pořízení, tj. včetně metadat). Nedostatečně průkazný materiál může vést k odmítnutí nároku, proto je doporučeno doložit míru poškození posudkem nezávislé odborné autority (viz výše), pro kterou může být fotodokumentace důležitým podkladem.